

“Bądźmy w kontakcie. Kształcenie na odległość - o tym jak być blisko będąc daleko.”

Podsumowanie działań Szkoły Podstawowej w Dywitach w czasie pracy zdalnej.

Cel podjętego działania.

Rok szkolny 2019/2020 postawił przed nami nowe wyzwania. Wraz z końcem marca, realizacja procesu dydaktyczno - wychowawczego, zmuszona była przenieść się do cyfrowej rzeczywistości. Wszystkie zadania realizowane przez szkołę, od tego momentu odbywały się w formie kształcenia na odległość. W tym szczególnym czasie jeszcze większego znaczenia nabrało stwierdzenie, iż nauczanie zaczyna się od budowania relacji. To relacje tworzą bowiem warunki i fundament do efektywnych działań edukacyjnych, o czym w naszej szkole staramy się pamiętać każdego dnia, również w obliczu występującej pandemii.

Celem naszego działania było, od samego początku, takie zorganizowanie pracy szkoły, aby możliwe było realizowanie wszystkich jej zadań statutowych.

Opis działań szkoły

W podejmowanych przez nas działaniach wykorzystywaliśmy 10 różnorodnych źródeł kontaktu on-line (Google Meet, Gmail, Librus, Wiadomości sms/mms, Rozmowy telefoniczne, Facebook, Messenger, YouTube, WhatsApp, inne platformy internetowe: WordWall, Matzoo, Eduelo, Pisupisu, Biteable, Testportal) oraz stworzyliśmy możliwość odbioru materiałów papierowych w formie skrzynki, umieszczonej w budynku szkoły.

W swojej pracy koncentrowaliśmy się na działaniach adresowanych do całej społeczności szkolnej: uczniów, rodziców i pracowników szkoły, po to by być w kontakcie ze wszystkimi osobami tworzącymi naszą społeczność.

A wszystko zaczęło się od dobrego przygotowania. W pierwszym tygodniu, tj. od 16 marca 2020, kontakt z uczniami odbywał się głównie za pośrednictwem Librusa. W tym czasie nauczyciele skupili się na powtórzeniach materiału i nie realizowali nowych zagadnień z podstawy programowej. Niestety już pierwszego dnia okazało się, że z powodu nadmiernego obciążenia portalu kontakt z uczniami był utrudniony, a przesyłanie im materiałów praktycznie niemożliwe. Był to czas, w którym nastąpiła błyskawiczna mobilizacja. Bardzo szybko zapadła decyzja o formie zdalnego nauczania. Informatycy przygotowali dla uczniów indywidualne konta na elektronicznej poczcie gmail.com. Kontakt z uczniami drogą mailową okazał się najlepszym pomysłem pod względem organizacyjnym. Ponieważ wszystkie platformy były bardzo obciążone, wysyłanie materiałów i kontaktowanie się z uczniami korzystając z prywatnej domeny szkoły było sprawnym narzędziem zarówno dla nauczycieli jak i uczniów. Liderzy zespołów przedmiotowych, we współpracy z nauczycielami, przygotowali niezbędne zmiany w Przedmiotowych Zasadach Oceniania oraz dostosowali plany dydaktyczne do nowych warunków pracy. Zespół zadaniowy opracował niezbędne zmiany do statutu szkoły, które po konsultacji z radą rodziców, rada pedagogiczna przyjęła uchwałą. 27 marca dyrektor szkoły wprowadziła zarządzenie w sprawie sposobu organizacji funkcjonowania szkoły w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania placówek oświatowych wynikających z epidemii COVID-19. Nauczanie zdalne w formie zaplanowanych, regularnych lekcji on-line rozpoczęliśmy 26 marca 2020.

Działania przygotowujące i monitorujące.

- wybór narzędzia (MS Teams lub Google Meet) aby uczniowie mogli uczestniczyć w lekcjach na wszystkich możliwych urządzeniach - komputer, tablet, smartfon:
 - utworzenie kont:
 - 1292 uczniowskich (646 Teams, 646 Meet)
 - 160 nauczycielskich (80 Teams, 80 Meet)
 - stworzenie przykładowej lekcji w tych dwóch narzędziach
- stworzenie instrukcji do aktywacji kont uczniowskich w wybranym narzędziu Google Meet oraz zasad dołączania uczniów do lekcji on-line
 - ✓ [instrukcja logowania do lekcji](#)
- przeszkolenie Rady Pedagogicznej do prowadzenia lekcji on-line
- przygotowanie filmu instruktażowego opisującego umawianie lekcji on-line
- stworzenie na nowo planu lekcji dla całej szkoły z uwzględnieniem możliwości psychofizycznych uczniów i zasad bhp
- ciągłe monitorowanie przebiegu tworzenia i prowadzenia lekcji on-line
- rozwiązywanie problemów ze sprzętem uczniów poprzez zdalne logowanie się
- nagrywanie lekcji w celu udostępniania nagrania dla uczniów, którzy nie mogli uczestniczyć w lekcji
- stworzenie strony internetowej dla uczniów z materiałami z matematyk, gdyż przy tak dużym obciążeniu Dziennik Elektroniczny Librus przestawał działać
- spotkania nauczycieli – wymiana doświadczeń, wzajemna pomoc i wspieranie się
- obserwacje lekcji on-line
- zbieranie informacji na temat trudności występujących u uczniów (sprzęt, łącze internetowe, kontrola rodzicielska)
- uzupełnianie braków sprzętowych poprzez udział w programie „Zdalna Szkoła+” i współpracę z samorządem gminy Dywity
- stałe monitorowanie przez wychowawców i pedagogów szkolnych obecności i kontaktu z uczniami oraz rodzicami
- stworzenie pakietów papierowych dla jednej uczennicy z utrudnionym kontaktem
- ustalone, stałe terminy konsultacji
- wprowadzenie godzin wychowawczych
- konsultacje on-line dla uczniów klas ósmych
- zebranie informacyjne on-line na temat procedur egzaminacyjnych dla rodziców uczniów klas ósmych

W realizację kształcenia na odległość zaangażowali się wszyscy pracownicy dydaktyczni oraz zarządzający: dyrektor, wicedyrektorzy, nauczycieli przedmiotowi, specjaliści (pedagodzy szkolni, psycholog szkolny, logopeda), nauczyciele świetlicy. Każda z wymienionych osób realizowała swoje obowiązki w formie kontaktu on-line.

W przestrzeni wirtualnej odbywały się:

- lekcje, w ramach wszystkich nauczanych przedmiotów
- godziny wychowawcze w poszczególnych zespołach klasowych
- zajęcia dodatkowe takiej jak koło teatralne
- zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze i spotkania indywidualne wspierające uczniów w nauce
- zajęcia korekcyjno - kompensacyjne
- zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno - społeczne
- terapia logopedyczna
- działania wspierające rodziców w opiece nad dziećmi (świetlica)
- zajęcia rewalidacyjne
- spotkania indywidualne uczniów z psychologiem szkolnym
- konsultacje on-line indywidualne i grupowe z pedagogiem szkolnym
- warsztaty wspierające dla zespołów klasowych prowadzone przez pedagoga i psychologa szkolnego
- konsultacje zdalne dla rodziców uczniów prowadzone przez pedagogów, psychologa i logopedę
- różnorodne warsztaty dla uczniów: techniki uczenia się, "Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej", "Zachowaj trzeźwy umysł"
- warsztaty szkoleniowe dla nauczycieli
- posiedzenia Rady Pedagogicznej
- konkursy szkolne
- działania diagnostyczne (badania ankietowe)

Uzyskane efekty

W pracy zdalnej wykorzystywane były różnorodne źródła kontaktu. Pracownicy szkoły wykazali się ogromną kreatywnością w tworzeniu narzędzi i metod kontaktu z uczniami i ich rodzicami. Poniżej prezentujemy efekty takiej działalności:

- Strona na serwisie internetowym Facebook - Świetlica SP Dywity
 - [Facebook - Świetlica](#)

- Strona na serwisie internetowym Facebook - Logopedia SP Dywity
 - [Facebook - Logopeda](#)

- Strona internetowa nauczycieli matematyki
 - [Strona nauczycieli matematyki](#)

- Przykładowe lekcje
 - [E-lekcja: język polski - Magdalena Sarzała](#)
 - [E-lekcja: matematyka - Dorota Łucek](#)

- Prezentacje stworzone przez nauczycieli klas 1-3 wykorzystywane podczas prowadzenia lekcji on-line
 - [Prezentacja 01 klasy 1-3](#)
 - [Prezentacja 02 klasy 1-3](#)

- Prezentacje stworzone przez nauczycieli klas 4-8 wykorzystywane podczas prowadzenia lekcji on-line
 - [Prezentacja 03 klasy 4-8](#)
 - [Prezentacja 04 klasy 4-8](#)

- Narzędzia stworzone przez nauczycieli i specjalistów:
Logopedia:
 - [Narzędzia 01](#)
 - [Narzędzia 02](#)

- Pedagodzy szkolni:
 - [Narzędzia 03](#)
 - [Narzędzia 04](#)
 - [Narzędzia 05](#)

- Informacje wspierające dla rodziców przygotowane przez psychologa szkolnego:
 - [Informacja dla rodziców.](#)
 - [Wskazówki dla rodziców](#)
- Ankiety diagnostyczne on-line:
 - [Wyniki ankiety "Kamerka na lekcjach on-line"](#)
- Wirtualna wystawa prac uczniów z okazji święta narodowego 3 maja.
 - [Prezentacja 3 maja](#)
- Wirtualne konkursy:
 - [Konkurs](#)

Nauczanie w naszej szkole z pewnością wpasowało się w podstawowe modele nauczania. Podczas połączeń z uczniami nauczyciele stosowali model podający, nauczali pojęć pobudzając logiczne myślenie uczniów, stosowali również model poszukujący oraz model współpracy. Uczniowie również uczyli się wiedzy proceduralnej m.in. na podstawie konieczności korzystania z licznych instrukcji nadesłanych przez nauczycieli. Poprzez metody podające oraz projekcje wizualne zarówno uczniowie o typie słuchowca, wzrokowca jak i kinestetyka odnajdywali się w formie przekazywanej wiedzy.

Nie zabrakło również metod aktywizujących bazujących głównie na wykorzystaniu narzędzi informatycznych, ale nie tylko.

Obok działalności dydaktycznej realizowano także założenia szkolnego programu profilaktyczno-wychowawczego, ze szczególną koncentracją na znaczeniu bycia w relacji z innymi i samym sobą w tym trudnym okresie. Specjaliści szkolni podejmowali działania mające na celu wspieranie nauczycieli, uczniów i rodziców.

- Terapeutyczna grupa wsparcia dla nauczycieli prowadzona przez psychologa szkolnego: [NASZA TERAPEUTYCZNA GRUPA WSPARCIA ON-LINE TO...](#)
- Film na temat używania kamery podczas lekcji on-line, nagrany przez nauczycieli dla uczniów:
Zwiastun: [Lekcja on-line](#)
Film: [Lekcja on-line movie](#)
- Spoty dla uczniów kl. 8 przygotowujących się do egzaminu:
Część 1: [Przed egzaminem 1](#)
Część 2: [Przed egzaminem 2](#)

- Bajki pedagoga:
[Bajki pedagoga](#)
- Akcja profilaktyczna "Domowe wyzwania - pokaż innym swoją życzliwość"
[Prezentacja zdjęć](#)
- Zaproszenie do kontaktu:
[Zaproszenie](#)

Wnioski i zdobyte doświadczenia

Epidemia COVID-19 i jej konsekwencje w postaci zamknięcia szkół, były dla nas wszystkich ogromnym zaskoczeniem. W bardzo krótkim czasie nauka ze szkolnej ławki musiała zostać przeniesiona na ekran monitora. Stanęliśmy przed nie lada wyzwaniem by nie stracić kontaktu z naszymi uczniami oraz z sobą nawzajem i dziś, patrząc z perspektywy czasu, możemy przyznać, że daliśmy radę. Szybkie (lekcje on-line odbywały się od 26 marca) i skuteczne działania podjęte przez szkołę sprawiły, że łatwiej było nam i naszym uczniom odnaleźć się w tej ekstremalnie trudnej sytuacji. Po drodze, jak to zwykle bywa, napotykaliliśmy na wiele różnego rodzaju przeszkód i problemów.

Z perspektywy nauczycieli nauczanie zdalne przyniosło nowe korzyści, ale również wprowadziło wiele problemów, z którymi bardzo trudno było sobie poradzić. Przede wszystkim głównym problemem była strona techniczna zarówno u ucznia, jak i nauczyciela. Z brakiem sprzętu udało nam się poradzić, przy wsparciu ministerstwa i samorządu, ale największe kłopoty sprawiała jakość łącz internetowych. Szczególnie, że jesteśmy szkołą wiejską i szerokopasmowy Internet nie jest tu powszechnie dostępny.

Bardzo szybko okazało się, że praca w tej formie jest też dużo bardziej czasochłonna niż praca w szkole. Mimo, że w naszej szkole na co dzień pracuje się z wykorzystaniem TIK, ta forma pracy odbiegała od standardowego trybu na tyle, że nawet osoba biegła w obsłudze potrzebowała wielu godzin pracy, by stworzyć lekcje na miarę potrzeb ucznia. W swojej pracy skupialiśmy się nie tylko na poprawności merytorycznej, dydaktycznej, ale też na przekazaniu odpowiednio wiedzy uczniom, zadbanie, by treści były zrozumiałe.

Wiele godzin trwało przygotowanie każdej klasy prezentacji na tyle skompresowanej, by wyrobić się z przekazaniem treści w skróconym czasie, ponieważ lekcja trwała 30 minut. Po zakończeniu e-lekcji następował etap przygotowania kart pracy dla uczniów. Kontaktowanie się z nimi i z ich rodzicami też pochłaniało dużo czasu.

Podsumowując - największą zaletą nauczania zdalnego jest niewątpliwie rozwój nauczycieli i uczniów w kierunku korzystania z narzędzi informatycznych. Możliwość prowadzenia lekcji w warunkach bardzo spokojnych - nie zakłócanych przez np. rozmowy uczniów, możliwość lepszego skupienia się ucznia na przekazywanej treści. Natomiast istotnymi trudnościami okazały się: brak możliwości kontroli działań uczniów, brak bezpośredniego kontaktu, zamknięcie w domu, zbyt mało ruchu i zbyt długi czas spędzany przed monitorem komputera – zarówno przez uczniów, jak i nauczycieli.

Jednak zdobyte doświadczenie i nowe umiejętności oraz świadomość wsparcia edukacyjnego i emocjonalnego jakie otrzymali nasi uczniowie, rekompensuje nam wszystkie trudy i wysiłek włożony w realizację kształcenia na odległość.

Nasi uczniowie i ich rodzice doceniają wysiłek włożony przez nas w pracę zdalną, ale są też świadomi trudności z jakimi się borykaliśmy i możliwych słabszych efektów takiej formy kształcenia.

Najważniejszym dla nas efektem opisanych działań był fakt, że „nie zgubiliśmy” ani jednego z naszych uczniów. Ze wszystkimi udało nam się utrzymać jakąś formę kontaktu.

Całościowe podejście do postawionego przed nami zadania, odważne i szybkie decyzje kadry zarządzającej, otwartość na uczenie się, kreatywność i poświęcenie grona pedagogicznego umożliwiły nam bezpieczne przeprowadzenie naszych uczniów przez to trudne doświadczenie.

Bez kontaktu nie ma relacji. Bez relacji nie ma efektywnego nauczania. Dlatego właśnie działania podjęte przez nas w ramach kształcenia na odległość, uznajemy za przykład dobrej praktyki. Bezpośredni kontakt z naszymi uczniami dał im możliwość skuteczniejszego zdobywania wiedzy oraz poczucie, że mogą na nas liczyć w każdej sytuacji. Nam z kolei dał poczucie, że jesteśmy jedną drużyną. Wierzymy w to, że relacja, którą udało nam się zbudować w tym czasie, zapoczątkuje w przyszłym roku szkolnym kiedy to, mamy nadzieję, wszyscy znów spotkamy się w szkolnych ławkach.

Poniżej przytaczamy kilka opinii uczniów i rodziców:

„Dzień dobry, dopiero teraz obejrzałam film, który nagrali dla Nas nauczyciele, moje odczucia? Miałam cały czas uśmiech na twarzy i trochę łzy napływały mi do oczu hahah, gdy filmik się skończył, powiedziałam; To już koniec? Filmik naprawdę był super, chciałabym kontynuację.”

Uczennica klasy 7

„Moim zdaniem film okazał się bardzo fajny. Obejrzałam cały i jestem pod wrażeniem tego co wszyscy nauczyciele chcieli nam przekazać. Bardzo spodobał mi się ten film.”

Uczennica klasy 5

„Nauczanie zdalne było trudniejsze niż w szkole ponieważ, trudniejsze było zrozumienie czegoś on-line niż na żywo. Choć z drugiej strony było fajniejsze, bo było mniej lekcji.”

Uczennica klasy 6

„Moim zdaniem nauczanie zdalne jest w porządku, ponieważ nie mamy zazwyczaj takiej okazji na pobieranie super ocen i nie ma też takiego stresu, że czegoś nie zrobiliśmy bo zawsze to co było zadane można było sprawdzić i nigdy się nie zapomnieliśmy. Mi się ta opcja nauczania bardzo podoba. Ale są też minusy, ponieważ np. jak nam coś nie działa albo mamy słaby Internet to jest stres że nauczyciel pomyśli, że nie przychodzimy na lekcje albo nie odpowiadamy mu. Ale pomijając jest ok.”

Uczennica klasy 6

„Jeśli chodzi o naukę zdalną w szkole w Dywitach to jestem z niej zadowolona. Uważam, że nauczyciele stanęli na wysokości zadania. Oczywiście, że pierwsze 2 tygodnie nauczania były wyzwaniem- nowe techniki nauczania, problemy techniczne itp. To co mnie pozytywnie zaskoczyło to szybkie wprowadzenie zdalnego systemu nauczania, w porównaniu do innych szkół podstawowych czy nawet ponadpodstawowych. Oprócz tego nauczyciele byli dla dzieci bardzo wyrozumiali i zawsze chętni do pomocy i do tłumaczenia niejasności. Rozumiem, że ilość lekcji oraz ich czas trwania nie mogły odbywać się tak jak w normalnych warunkach więc jedyne co mogę powiedzieć to brawo zarówno dla uczniów jak i nauczycieli za szybkie przystosowanie się do tak nowych i jednocześnie trudnych warunków.”

Rodzic uczennicy klasy 6

„Szkoła dość dobrze poradziła sobie z nauczaniem. Jednak nauka w szkole jest dużo lepsza. Dzieci muszą wcześniej wstać, a nie na ostatnie chwile przed lekcją. Kontakt z kolegami i nauczycielami jednak jest bezcenny. Nauczyciel zdalnie nie jest w stanie dotrzeć do każdego. Trudniejsza jest komunikacja, bezpośredni kontakt bardzo wiele znaczy. Dzieci bardzo tęsknią za szkołą, mimo wielu niedogodności związanych z lekcjami, klasówkami, pytaniem, jednak to cała szkoła. Dzieci mniej się ruszają, bo nie ma lekcji wf. Zdalne nauczanie ma tylko jeden plus- nie trzeba wychodzić z domu. Więcej ma minusów - wiecznie przed komputerem, nie zawsze działa Internet ucznia i nauczyciela, więc kontakt jest utrudniony. Jak nie można czegoś przesłać wszyscy się denerwują.”

Rodzic uczennicy klasy 6